

22/2012/ד

23/2012/ד

החלטת סגן הממונה על המשמעת

הכרעת דין

1. הנקבלות הינן סטודנטיות בבית הספר לעבודה סוציאלית. בתקופה הרלוונטית לקובלנה היו סטודנטיות בשנה א' ללימודיהן. הן הואשמו בכך שבמסגרת הקורס "החברה בישראל: תמורות ובעיות", הגישו תרגיל בנוסח הדורש ניתוח טקסטים שהיה מועתק מאתר באינטרנט. האישום העיקרי היה בהונאה בעבודת בית על פי סעיף 29.3 לתקנון המשמעת – סטודנטים (תשס"ח), ונלווה אליו אישום בהפרת הוראות לפי סעיף 29.4 לתקנון.
2. הנקבלות כפרו באשמה והתנהל בפניי דיון בהוכחות, בו היו מיוצגות על ידי עורך דין. בנוסף לדיון בהוכחות, הצדדים סיכמו את טענותיהם בכתב.
3. בדיון בפניי העידה המרצה בקורס, ד"ר ליה לוי, והסבירה את המטלות בקורס המבוססים על קריאת טקסטים וניתוח שלהם בדרך של העלאת נקודות למחשבה אודות הטקסט. דיון רב הוקדש לשאלה האם הועברו לתלמידים הוראות ברורות מספיק לגבי כללי הציטוט בעבודות. ד"ר לוי העידה כי התלמידים עוברים הרצאות בנוגע לכתיבה מדעית הכוללות הוראות מפורטות לגבי כללי הציטוט. הנקבלות סיפרו כי ביצעו את המטלה בתקופת מבחנים, שלא יכלו לגשת לספרייה כדי להוציא את הספר עליו התרגיל התבסס, ושהשתמשו בתקציר שהופיע באינטרנט כמקור עיקרי, ולמעשה בלעדי, לעבודה. הן הודו כי השתמשו בקטעים מהתקציר מלה במלה בתרגילים שהגישו. הן טענו כי להבנתן לא היה צורך לעמוד על כללי הציטוט במסגרת התרגילים. בנוסף, הן טענו בתוקף שלא התכוונו להונות אלא לכל היותר התרשלו בכך שלא איזכרו להלכה את המקור ממנו שאבו את הניתוח שהגישו.
4. בא כוח הנקבלות העלה טענות רבות, החל בטענה שלנקבלות לא ניתנה זכות שימוע בפני המרצה ועל כן יש למחוק את הקובלנה על הסף, דרך טיעון שהנקבלות לא הבינו נכון את ההוראות לגבי כללי הציטוט ולכן אשמות לכל היותר ברשלנות (ולכן שהאישום המתאים הוא הפרת הוראות ולא הונאה) וכלה בטיעון שיש להתחשב במצבן המשפחתי של הנקבלות בגזירת העונש. יצויין עתה כי רק הטענה לגבי היסוד הנפשי הדרוש להונאה בכלל רלוונטי לדיון זה. הטענה לגבי מחיקה על הסף היתה צריכה להטען אם בכלל בשלב מקדמי, ולאמיתו של דבר אין לטענה על מה לסמוך. אין בתקנון המשמעת זכר לזכות השימוע ובהוראותיו הנוגעות לפתיחת הליך אין מקום לפרוצדורה בפני מרצה הקורס, שתפקידו לפי סעיף 40.1 לתקנון מוגבל להגשת התלונה. זכות הטיעון בהליך המשמעתי באוניברסיטה ניתנת לנקבל בהליך העיקרי המתנהל בפני הממונה על המשמעת, ואין פרוצדורה נפרדת של שימוע בזכות. אמנם,

לאחר שהמזכיר האקדמי מעביר תלונה לטיפול הקובל, הקבילה עשויה לקיים דיונים עם הנקבל או הסניגור כדי להמשיך בבירור המקרה ויש מקרים בהם הקבילה חוזרת בה מאישום או מתקנת כתב קובלנה בעקבות הבירור. אולם בין הליך זה לבין זכות שימוע בפני המרצה כפי שנטען בסיכומים אין קשר, ואין יסוד לטעון כי קיימת זכות שימוע בפני המרצה בקורס. לעניין הבקשות בעניין העונש המופיעות בסיכומי בא כוח הנקבלות, מקומן אינו בסיכומים בשלב הכרעת הדין, אלא לאחר מכן בטיעונים לעונש ולכן אין טעם להתייחס אליהן כעת.

5. המחלוקת המהותית היחידה בתיק היא היסוד הנפשי של הנקבלות. טענתן, כאמור, היא שלא הבינו כהלכה את תחולת כללי הציטוט לגבי מקורות באינטרנט, ושלא התכוונו להונות בשימוש שלהן במקור האינטרנטי. לכן, הן מבקשות כי בית הדין יחליט כי מדובר בפעולה רשלנית בלבד, ועל כן הפרת הוראות ולא הונאה. כחיזוק לטענתן הן מציינות שמדובר בתרגיל בונים שלא היתה חובה להגישו, ושאלו חשבו שמדובר בהונאה לא היו מגישות את התרגיל מלכתחילה.

6. עם כל הצער לגבי מצבן של הנקבלות, לא אוכל לקבל את טענתן, שהיא בעצם מתרכזת בנושא שאיננו העיקר בתיק. המטלה נשוא הקובלנה היתה לקרוא טקסט ולהגיב עליו בהעלאת נקודות למחשבה. הנקבלות לא קראו את הטקסט, אלא תקציר שמצאו באינטרנט. הם ביקשו לקבל קרדיט על מטלה בלי לבצע את עיקר העבודה הדרושה בה, היינו קריאת הטקסט עצמו. העובדה כי העתיקו את הנקודות היא בעצם תוספת לעבירה. אי-עמידה בכללי הציטוט הוא פן נוסף, אך חמור ככל שיהיה, לא העיקרי. היסוד הנפשי של הונאה מתקיים לגבי עצם הגשת העבודה ללא קריאת המקור. השימוש במקור ללא ציטוט רק מעיד על העבירה העיקרית, כי ללא ההעתקה קשה להניח שהנקבלות היו נתפשות. אך בסופו של דבר היסוד הנפשי לגבי כללי הציטוט אינו חשוב. הנקבלות ביקשו להיחשב כמי שביצעו את המטלה ולקבל עליה ניקוד כאשר לא ביצעו את המטלה עצמה. אין בטענות שלהן לגבי העדר איזכור המקור כדי לגרוע מהיסוד הנפשי לגבי המרכיב העיקרי של העבירה.

7. על כן אני מרשיע את הנקבלות בעבירה של הונאה לפי סעיף 29.3 לתקנון המשמעת. ייקבע דיון לטיעונים לעונש.

ניתן היום, _____, בהיעדר הצדדים.

יפורסם ללא שם התלמיד.

פרופ' רועי קרייטנר

סגן הממונה על המשמעת